

Report fra Sten Haaland

90 dage som præst i den reformerte kirke i Le Havre

1. Le Havre i det nordlige Normandiet er Europas femte største havneby, i Frankrig kun overgået af Marseilles. Byen ligger smukt på Normandiets kyst ved Seinens udløb i den Engelske Kanal, og den har igennem århundrede været en vigtig handelsby. Denne beliggenhed har været dens attraktion på godt og ondt. I 1517 blev den anlagt af den franske konge Frans 1. for at tjene som udfaldsport for den begyndende oversøiske handel og kolonisation. Beliggenheden førte desværre også med sig, at den blev sønderbombet i 1944 i forbindelse med de allieredes befrielse, ca. 85 % af byen blev lagt i ruiner med mange tusinde døde og sårede til følge. Det er stadig et mørkt kapitel i byens historie, som huskes af mange. I dag fremstår byen som en moderne havneby med olieraffinaderier og skibstrafik og med færgeforbindelser til England. Men det der slår en som besøgende er først og fremmest dens arkitektur. Byen blev genopført efter krigen under ledelse af den franske arkitekt Auguste Perret. Det særlige ved arkitekturen er, at byggematerialet er armeret beton. Det kan lyde skræmmende, men er det ikke ved selvsyn. De store bolig- og forretningsejendomme er opført i en nyklassistisk stil, og bebyggelsen ligger langs elegante, brede boulevarder og pladser, med byens imponerende Hotel de Ville (rådhus) som det centrale midtpunkt. Også byens ene hovedkirke er med sit himmelstræbende tårn udført i beton. I 2005 blev Le Havre indskrevet på Unesco's Verdensarvliste.

2. I denne by arbejdede jeg i tre måneder som præst ved byens reformerte kirke. Le Havre har som de fleste andre franske byer et stort flertal af katolikker. Men ankommer man til byen, vil man flere steder se skilte, der viser vej til Église Réformée. Den reformerte kirke ligger centralt i byen og er en ret pompøs bygning, opført 1862, i en klassisk, næsten selvbevidst stil. Ikke for ingen ting kaldes de reformerte kirkebygninger for 'tempel' (le Temple). Går man ind i et reformert tempel, falder det i øjnene, at rummene er meget enkle, ofte lyse, her er som regel ingen udsmykning, et almindeligt bord fungerer som alter, der er intet knæfald (nadver indtages stående), intet fremtrædende krucifix, og i de ældre templer er ophængt tavler med de Ti bud, Trosbekendelsen og måske mindetavler for menighedens faldne i de seneste krige. Som det centrale midtpunkt er prædikestolen og gudstjenestebænkene. Altså prunkløse og enkle kirkehuse – og ikke specielt velholdte i sammenligning med f.eks. danske kirker.

Men man skal ikke lade sig snyde. Templet i Le Havre er nok et af de kirkehuse, hvor jeg har oplevet mest kommen-og-gåen af mennesker, og det vel at mærke på ugens almindelige dage. Mennesker udefra, fra gaden benytter sig af kirkens åbningstider, og mange fra menigheden er aktive og hjælper til som frivillige med både praktisk hjælp og nyttige råd.

3. Le Havre er som mange andre europæiske havnebyer indfaldsport for den stigende trafik i dag af migranter. Adskillige fra østeuropa og tredje verden søger at få fodfæste i det franske samfund og har brug for råd og støtte. Flere personer fra menigheden har påtaget sig denne vejledning et par af ugens dage. Arbejdsløse og enlige og hjemløse er et ikke mindre udbredt fænomen i større franske byer. For disse grupper er der mulighed for i kirkens lokaler at købe tøj og andre fornødenheder for billige penge. Andre frivillige organiserer en ugentlig aften bespisning, hvor alle der har behov og lyst til et par timers samvær er velkomne.

4. Hvad er baggrunden for dette engagement i menigheden? Et af svarene er, tror jeg, at man er sig fuldt bevidst, at man er kirke og menighed. Det vil sige, at man føler sig forpligtet over for kirkens budskab og det forhold til omverdenen, som det bibelske budskab indskærper. Dette afspejler sig bl.a. i den betydning, man tillægger Bibelstudier og undervisning i menigheden. Der er grupper i menigheden som tager sig af Bibelskoleundervisning for børn (7-10 årige) og Bibelskole for større børn og konfirmander. Men der er også en slags permanent Bibelskole i menigheden for voksne og ældre i menigheden. Det gøres på mangfoldige måder. Det kan være til et månedligt eftermiddagsmøde omkring et tebord, hvor der gives et oplæg til diskussion af enten præsten eller en anden af deltagerne. Jeg deltog flere gange i den slags møder og oplevede hver gang en stor interesse for at ”gå til kilden”, Bibelen selv, og sætte Bibeltekster ind i deres historiske kontekst og i forhold til aktuelle spørgsmål, en af gangene drejede sig i adventstiden om ’de sidste tider’ i lyset af Klimatopmødet. En anden måde at organisere Bibelskole på var at samles til Bibelfrokoster, her sørger et par af deltagerne på skift for en - i bedste franske stil – velkomponeret tre-retters frokostmenu inkl. rødvin, hvorefter man går over til den mere seriøse del, det fælles Bibelarbejde, som regel i en opløftet og engageret stemning.

5. Et andet vigtigt arbejde var at komme rundt til menighedens ældre og enlige, dette arbejde blev ligeledes sammen med præsten organiseret af en gruppe i menigheden. Kontakten til byens andre kristne trossamfund blev holdt ved lige gennem økumeniske møder og gudstjenester, ligesom nogle fra menigheden involverede sig i kristne-i-dialog, dvs. debataftener med repræsentanter fra Islam og Jødedom.

6. Dette åbenbare engagement inden for menigheden afspejlede sig også i gudstjenesten. Her tænker jeg ikke kun på, at gudstjenesterne gennemgående var velbesøgte. Den reformerte menighed i Le Havre tæller måske nogle hundrede faste bidragydere, dertil kommer alle de reformerte i byen med en løsere tilknytning til kirken, som mod betaling kan få forrettet kirkelige handlinger, en form for tilknytning som mange benytter sig af. Alt i alt udgør de reformerte i byen skønsmæssigt måske omkring 600-800 familier. Gudstjenestebesøget er

sjældent under 50, hvilket i sammenligning med andre reformerte menigheder i området er relativt lavt (f.eks. er deltagerantallet i den nærmeste større by Rouen på omkring 100). Et par andre måske ikke så opsigtsvækkende træk, men som indirekte peger på menighedens engagement er at 2-3 personer tager sig af det praktiske inden gudstjenestens begyndelse, sørger for blomster, ringning, mikrofon, ligesom det er nogle fra menigheden, som hen mod slutningen af gudstjenesten informerer om den kommende uges arrangementer, indsamlingsformål eller andet, som de finder relevant at gøre kirkegængerne opmærksom på.

7. Det medansvar som menighedens medlemmer påtager sig i det daglige, bliver understreget af, at der i mange af de reformerte menigheder er udpeget et antal lægprædikanter, der kan varetage gudstjeneste og begravelser, når menighedens præst er forhindret, eller når en menighed, i kortere eller længere perioder, er helt uden præst, hvilket ofte er tilfældet i Frankrig. Man er m.a.o. ikke bange for at drage konsekvensen af det nytestamentlige princip om, at alle ved dåben er indviet til præster (jf. 1. Petersbrev 2,9), og som især blev fremhævet af Martin Luther. I et pastorat med flere menigheder kan dette princip være med til at sikre, at gudstjenesten fejres ude i de lokale kirker, også selvom det sker uden en præst. Det er menighedens gudstjeneste som er det centrale, den står og falder ikke med præstens tilstedeværelse eller ej. Og hvis prædikanten i øvrigt ved sådanne gudstjenester foretrækker at læse en prædiken op, tager man det meget afslappet. Er prædiken god, kan tilhørerne jo få et godt Guds ord med sig fra kirke alligevel. At gøre dette lægprædikantprincip gældende er for mig en yderligere understregning af menighedens medansvar for kirkens daglige liv.

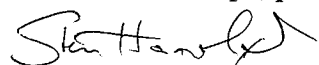
8. Fra 1. oktober til 1. januar havde jeg mit daglige arbejde som Le Havres reformerte præst. To præstestillinger havde siden sommeren 2009 stået ubesatte ved kirken, hvilket blev min chance. Det var en i sig selv inspirerende oplevelse at blive omplantet, til et andet land, et andet sprog og en anden kultur. Hvordan kan et sådant skift lade sig gøre? Fra en præstestilling ved en luthersk kirke i det danske mindretal syd for grænsen til en præstefunktion i en reformert menighed i Frankrig?

9. En afgørende forudsætning blev skabt i 2001. Dette år sluttede Den danske Folkekirke – og dermed også automatisk Dansk kirke i Sydslesvig – sig nemlig officielt til kirkefællesskabet af reformatoriske kirker i Europa, den såkaldte Leuenberg Konkordien. Denne aftale blev allerede i 1973/74 tiltrådt af adskillige europæiske protestantiske kirker efter mange års teologiske samtaler mellem lutherske, reformerte og andre protestantiske teologer. Ud fra en fælles forståelse af Evangeliet var det lykkedes at nå frem til en for alle parter acceptabel forståelse af synet på især nadver og prædestination, som tidligere havde splittet de reformatoriske kirker. I de følgende år deltog også teologer fra folkekirken i de

fortsatte læresamtaler, og i 2001 indtrådte folkekirken så som fulgyldigt medlem af Leuenbergkirkefællesskabet.

10. De tilsluttede kirker i Leuenberg-fællesskabet giver hinanden adgang til ”prædikestols- og nadverfællesskab”, dvs. man giver officielt mulighed for deltagelse i hinandens nadver og for at præster fra medlemskirkerne frit kan søge præsteembede på tværs af landegrænserne. Med Leuenberg Konkordiens tilslutning fra over 100 protestantiske kirker fra alle dele af Europa (Frankrig, Tyskland, Holland, Irland, Skotland, Schweiz, Grækenland, Italien, Polen, Norge m. fl.) åbner dette for nogle berigende perspektiver og udvekslinger. Men det er selvfølgelig en afgørende fordel, hvis man kan benytte den pågældende kirkes gudstjenestesprog.

Disse perspektiver udvides betragteligt i år, hvor Folkekirkens Mellemkirkelige Råd officielt tilslutter sig det såkaldte Porvoo-fællesskab af anglikanske (Church of England) og lutherske kirker i Nordeuropa, perspektiver som jeg kun kan hilse særdeles velkomment!

Sten Haarlov, præst v. Ansgar kirke i Flensborg